

Bio- ja keskkonnateaduste õppekavagrupi hindamisotsus Tartu Ülikool

15/03/2016

**Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri
kõrghariduse hindamisnõukogu otsustas kinnitada
hindamiskomisjoni aruande ja viia järgmine Tartu Ülikooli
bio- ja keskkonnateaduste õppekavagrupi esimese ja teise
õppeastme kvaliteedihindamine läbi 7 aasta pärast**

Lähtuvalt ülikooliseaduse § 12² lg-st 1 ning selle § 10 lg-s 4 ja Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri (edaspidi EKKA) põhimääruse punkti 3.7.3 ning punktis 3.7.1 sisalduva volituse põhjal kehtestatud dokumendi “Õppekavagrupi kvaliteedi hindamine kõrghariduse esimesel ja teisel astmel” punkti 41 alusel sedastab Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri kõrghariduse hindamisnõukogu (edaspidi Nõukogu) järgmist:

1. Tartu Ülikool kooskõlastas EKKAgaga õppekavagrupi kvaliteedihindamise aja 3.12.2014.
2. EKKA juhataja kinnitas 25.09.2015 korraldusega Tartu Ülikooli ja Eesti Maaülikooli bio- ja keskkonnateaduste ning keskkonnahoiu õppekavagruppide esimese ja teise õppeastme kvaliteedi hindamise komisjoni (edaspidi komisjon) koosseisus

Laurent Counillon – komisjoni esimees	professor, University of Nice-Sophia Antipolis (Prantsusmaa)
Olav Aarna	Kutsekoja nõunik (Eesti)
Dietwald Gruehn	professor, Technische Universität Dortmund (Saksamaa)
Kari Keinänen	professor, University of Helsinki (Soome)
Henricus Balthasar Joseph Leemans	professor, Wageningen University (Holland)
Ana Maria Pelacho Aja	dotsent, University of Wolverhampton (Suurbritannia)
Adrian Stan	üliõpilane, University of Medicine and Pharmacy “Viktor Babes” (Rumeenia)

3. Tartu Ülikool esitas õppekavagrupis hindamisele järgmised õppekavad:

bioloogia (bakalaureuseõpe)
ökoloogia ning elustiku kaitse (bakalaureuseõpe)
geenitehnoloogia (bakalaureuseõpe)

bioloogia (magistriõpe)
biomeditsiin (magistriõpe)
ökoloogia ning elustiku kaitse (magistriõpe)
geenitehnoloogia (magistriõpe)

4. Tartu Ülikool esitas eneseanalüüsi aruande EKKA büroole 24.09.2015, mille hindamiskoordinaator saatis komisjonile 30.09.2015.
5. Hindamiskülastus Tartu Ülikoolis toimus 3.-4.12.2015.
6. Komisjon saatis hindamisaruande projekti EKKA büroole 4.02.2016, mille EKKA edastas kõrgkoolile kommenteerimiseks 5.02.2016 ja millele Tartu Ülikool esitas vastuse 16.02.2016.
7. Komisjon esitas lõpliku hindamisaruande EKKA büroole 7.03.2016. Hindamisaruanne on otsuse lahutamatu osa. Aruanne on kättesaadav EKKA koduleheküljel.
8. Lõpliku hindamisaruande ja eneseanalüüsi aruande edastas Nõukogu sekretär Nõukogu liikmetele 7.03.2016.
9. Nõukogu arutas saadud dokumente 15.03.2016 istungil 8 liikme osalusel ning otsustas tuua hindamisaruandest välja järgmised Tartu Ülikooli bio- ja keskkonnateaduste õppekavagrupi esimest ja teist õppeastet puudutavad tugevused, soovitused ning parendusvaldkonnad.

Õppekavagrupi tasand

Tugevused

- Kokkuvõttes on tegu kvaliteetsete õppekavadega, mille sisu ja rakendamine vastavad kavandatud õpiväljunditele. Õppekavade erinevad osad moodustavad teaduslikust aspektist ühtse terviku.
- Taristu on suurepärasel tasemel, uued ja/või täielikult renoveeritud õppehooned pakuvad kaasaegset õppekeskkonda ja –vahendeid nii õppetööks kui praktiliseks ja laboratoorseks tööks. Tänu heale ettevalmistusele on üliõpilastel lubatud kogu taristut vabalt kasutada. Selline usaldus suurendab üliõpilaste motivatsiooni ja autonoomiat.
- Õpiväljundite hindamine on objektiivne ja läbipaistev.
- Kõik magistritööd põhinevad teaduskatsetel ja nende tulemused võivad jõuda ka teadusajakirjadesse.
- Õppejõududel on tugev akadeemiline taust ning paljud neist tegelevad intensiivselt teadustööga õppekavadega seotud valdkondades. Osad õppejõud paistavad silma ka rahvusvahelisel tasandil.
- Head ülikooliharidust tõendavad nii üliõpilaste kui vilistlaste avatus, terve kriitiline suhtumine ja suurepärase inglise keele oskus.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- Peamiselt individuaalsetel ja ajaloolistel põhjustel on kõik õppekavad jagatud mitmeteks kuni 4-ainepunktisteks õppeaineteks. Õppekavade järjepidevuse ja parema hoomatavuse huvides tuleks kaaluda õppeainete ühendamist suuremahulisemateks integreeritud erialakursusteks.
- Õppekavadel tuleks tugeva akadeemilise suunitluse kõrval pöörata senisest enam tähelepanu tööturu erinevatele vajadustele. Heaks näiteks on ettevõtluskursus ja -praktika geenitehnoloogia õppekaval, millel osalemise võimalused on paraku väga piiratud.

- Õppekavade rahvusvaheline mõõde pole piisavalt välja arendatud. Üliõpilaste mõlemapoolset õpirännet tuleks igati soodustada – nt pakkuda rohkem inglisekeelseid õppeaineid ja hõlbustada üliõpilaste osavõttu Erasmus programmi tegevustest väljaspool Eestit.
- Üliõpilaste välismobiilsus on hetkel väga madal. Hetkel soovitatakse nt biomeditsiini ja geenitehnoloogia üliõpilastel valida mobiilsuseks ainult selliseid välisülikoolide kavasid, kus õppeained kattuvad sama õppeaasta ainetega Tartu Ülikoolis. Kuna see on praktiliselt võimatu, muudab see võimatuks ka õpingute lõpetamise nominaalajaga. Üliõpilaste osavõtt õpirändest ei tohiks saada takistuseks õpingute lõpetamisele nominaalajaga ja ainepunktide ülekandmisele.
- Praktikumide rahastus ei ole piisav, selle kulusid kaetakse vähemalt osaliselt teadustöö vahenditest.
- Õppejõudude õpetamisoskuste arendamisele ei ole pööratud küllaldaselt tähelepanu. Piisavalt ei asetata rõhku interaktiivsetele ja probleemipõhistele õppemeetoditele. Õppeprotsess tuleks muuta üliõpilasekesksmaks, sh kasutada mitmekesisemaid õpetamisemeetodeid, pöörata rohkem tähelepanu üliõpilaste üldoskuste arendamisele ja suurendada praktilise töö osakaalu. Õppejõududel ja doktorantidel on soovitatav osaleda aktiivsemalt ülikoolis toimuvatel pedagoogilistel kursustel, et oma õpetamisoskusi parandada.

Õppekavade tasand

Bioloogia (bakalaureuse- ja magistriõpe)

Tugevused

- Üliõpilastelt kogutud tagasiside on üliõpilastele avalikult kättesaadav.
- Üliõpilased on õppeprotsessiga rahul. Probleemide ilmnemisel saavad tudengid pöörduda otse vastutava professori poole.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- Bakalaureusekava eesmärgid ei ole seostatud tööturuga ja kujutavad endast eelkõige ettevalmistust magistriõppele. Õppekava eesmärgi tuleks laiendada, et need peegeldaksid ka muid tööturu vajadusi. Puudub ülevaade õppekavade lõpetanute tööerakendumise kohta.
- On soovitatav täpsustada, kuidas üksikud õppeained toetavad õppekava üldiste õpiväljundite saavutamist.
- Bioloogia bakalaureuse- ja magistriõppekavade populaarsus on ajas vähenenud, mistõttu ei ole õppekohtadele piisavalt soovijaid. Õppekavade turundusega tuleks sihipäraselt tegeleda.
- Ainekavad tuleks esitada senisest ühtsemas ja selgemas formaadis, et muuta üliõpilastele oma õppetöö korraldamine lihtsamaks. Samuti tuleks ainekavades täpsemalt välja tuua erinevate soorituste osakaal lõpphindade kujunemisel.
- Bakalaureusetööd peaksid senisest enam tuginema katsetele. Hetkel on mõned bakalaureusetööd kirjanduspõhised.
- Kohati on puudus spetsiifilistest õppevahenditest. Tuleks tagada õppetöök ja praktikumideks vajalike katsevahendite olemasolu.
- Moodle keskkonda tuleks õppetöös regulaarsemalt kasutada.
- Rohkem tuleks pöörata tähelepanu (eriti bakalaureuseõppe) üliõpilaste sotsiaalsete ja eneseväljendusoskuste arendamisele.
- Väljalangevus mõlemalt õppekavalt on kõrge, osaliselt kesiste õpitulemuste pärast. Bakalaureusekava nominaalajaga lõpetajate osakaal on madal. Läbi õppeprotsessi ja -korralduse parenduste on võimalik soodustada õpingute õigeaegset lõpetamist ja vähendada väljalangevust.
- Õppetöösse tuleks kaasata rohkem külalisõppejõude ja teadureid nii Eestist kui välismaalt.

- Üliõpilaste hinnangul pole neil piisavalt aega lõputöö kirjutamiseks ja esineb probleeme praktikumidele registreerumisega.

Ökoloogia ning elustiku kaitse (bakalaureuse- ja magistriõpe)

Tugevused

- Õppekavades on heas tasakaalus praktiline, teaduslik ja teoreetiline õpe.
- Õppejõud on kõrgelt kvalifitseeritud ja nende akadeemiline teadustöö kajastub ka õpetamises. Õppejõudude rahvusvahelised teaduskoostöö ja vahetusprogrammid pakuvad üliõpilastele häid võimalusi oma silmaringi avardada.
- Välisõppejõud pakuvad üliõpilastele rahvusvaheliste näidete varal täiendavaid erialaseid süvavaateid ja soodustavad õpingute läbiviimist inglise keeles.
- Üliõpilastel on ohtralt võimalusi anda õppeainetele ja loengutele tagasisidet nii läbi õppeinfosüsteemi kui vahetu suhtluse õppejõududega. Üliõpilaste tagasisidet ja probleeme võetakse tõsiselt.

Parendusvaldkonnad ja soovitusel

- Soovitatav on kujundada koos tööandjatega välja kogu bioloogia ja elustiku kaitse valdkonda hõlmav ühtne tulevikuvaade, mis võtaks arvesse ka tööturu vajadusi. Sellise visiooni olemasolu aitaks ka õppekava ja tema spetsialiseerumisi paremini struktureerida ning ainekursusi ühendada.
- Hetkel keskenduvad õppekavad tugevalt Eesti looduse kaitsele. Kuna valdkonda reguleerivad valdavalt EL õigusaktid (nt Natura 2000) ja paljutki oleks õppida ka välisriikide kogemusest looduskaitse ja looduse taastamise vallas, oleks kasulik lisada õppekavadele rahvusvahelist mõõdet.
- Kuna suurem osa õppejõududest on aktiivsed teadlased, võib probleemiks osutuda teadus- ja õppetöö vaheline tasakaal.
- Õppekavasid tuleks potentsiaalsete üliõpilaste seas paremini turundada, et täidetud saaksid kõik õppekohad.
- Väljalangevus on küllalt kõrge tasemel. Üliõpilasi tuleks toetada õpinguid lõpule viima, pakkudes neile nt võimalusi stipendiumi taotlemiseks mõne teadusprojekti raames.
- Rohkem tuleks asetada rõhku osalusele rahvusvahelistes projektides (nt Horizon2020) ning soodustada üliõpilaste osavõttu õpirändest.

Geenitehnoloogia (bakalaureuse- ja magistriõpe), Biomeditsiin (magistriõpe)

Tugevused

- Õpikeskkond on üliõpilaste jaoks stimuleeriv - õppekavade raames toimub rahvusvaheliselt tunnustatud kõrgetasemeline teadustöö, õppejõudude seas on tipptasemel teadlasi, ning õppevahendid ja taristu on suurepärasel tasemel.
- Kõrgetasemeline teadustöö Tartu Ülikoolis soodustab üliõpilaste integratsiooni aktiivsesse teadustegevusse. Üliõpilased on teadlikud oma õppekavade suurepärasest mainest. Kõrge sisseastumiskonkursi tõttu on need õppekavad demograafilisele langusele vaatamata täidetud võimekate ja motiveeritud üliõpilastega.
- Õppekavasid juhitakse professionaalselt, mis kajastub ka avatud ja sisukas eneseanalüüsis.
- Geenitehnoloogia ja biomeditsiini õppekavadel leiab Moodle keskkond õppimise ja õpetamise tugivahendina aktiivset kasutust.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- Geenitehnoloogia ja biomeditsiini magistriõppekavad peaksid olema paremini eristatavad. Soovitav on viia ellu kavatsus lülitada biomeditsiini õppekavasse senisest enam arstiteaduskonna aineid.
  - Inglise keeles läbiviidava õppetöö mahtu tuleks oluliselt suurendada.
  - Ainekirjeldustesse tuleks lisada soovitava kirjanduse nimekirjad.
  - Tudengite hiljutiste kehvide õpitulemuste ja hinnete languse põhjused biomeditsiini õppekaval on ebaselged ja väärivad põhjalikku analüüsi.
  - Üliõpilaste hindamine toimub enamjaolt traditsiooniliste eksamite kujul. Õppeprotsessi paindlikkuse huvides tuleks kaaluda ka alternatiivsete hindamismeetodite kasutuselevõttu.
  - Praktikakohtade hulk väljaspool ülikooli on väga piiratud ja nende osas valitseb tihe nõudlus. Tuleks tagada üliõpilastele rohkem praktikavõimalusi ettevõtetes.
  - Õppetöökoormuse jaotus õppejõudude vahel ei ole selgelt määratletud.
  - Õppekava vilistlaste tööerakendumise kohta ei koguta kvantitatiivset teavet.
10. Dokumendi „Õppekavagrupi kvaliteedi hindamine kõrghariduse esimesel ja teisel astmel“ p 41 sätestab, et hindamisnõukogu kinnitab hindamisaruande 3 kuu jooksul pärast selle saamist. Nõukogu kaalub hindamiskomisjoni poolt välja toodud tugevusi, parendusvaldkondi ja soovitusi ning otsustab viia järgmine õppekavagrupi kvaliteedi hindamine läbi kas 7 aasta pärast või vähema kui 7 aasta pärast.

11. Nõukogu kaalus punktis 9 toodud tugevusi, parendusvaldkondi ja soovitusi ning leidis, et õppekava, sellel toimuv õpe ning õppealane arendustegevus vastavad nõuetele.

12. Eeltoodust johtuvalt Nõukogu

OTSUSTAS

Kinnitada hindamisaruanne ning viia järgmine Tartu Ülikooli bio- ja keskkonnateaduste õppekavagrupi esimese ja teise õppeastme kvaliteedi hindamine läbi 7 aasta pärast.

Otsus võeti vastu 8 poolthäälega. Vastu 0.

13. Järgmise õppekavagrupi kvaliteedihindamise aja kooskõlastab EKKA büroo Tartu Ülikooliga hiljemalt 15.06.2022.
14. Nõukogu teeb Tartu Ülikoolile ettepaneku esitada EKKA-le hiljemalt 15.03.2018 tegevuskava aruandes toodud parendusvaldkondade ning soovituste arvestamise kohta.
15. Isikul, kes leiab, et otsusega on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, on võimalik esitada vaie EKKA hindamisnõukogule 30 päeva jooksul pärast seda, kui vaide esitaja vaidlustatavast toimingust teada sai või oleks pidanud teada saama. Otsuse kohtulik vaidlustamine on võimalik 30 päeva jooksul alates selle kättetoimetamisest, esitades kaebuse Tallinna Halduskohtu Tallinna kohtumajja halduskohtumenetluse seaduses sätestatud korras.

Tõnu Meidla
Nõukogu esimees

Hillar Bauman
Nõukogu sekretär